

Uppdatering

Manuskripten till de 300 första häftena i posthistorisk skriftserie har skrivits under åren 1988 -1995, d v s under en mycket händelserik period i postens historia. Under mellantiden har ganska avsevärda förändringar inträffat, även för de fasta postanstalterna. Jag har därför funnit det angeläget att komplettera häftena med uppgift om de fasta postanstalter, som på något sätt fått status förändrat sedan jag arbetade med manuskripten om dem. Det rör sig i några fall om genomförda indragningar men i de flesta fall om övergång till entreprenad enligt de planer som omfattades av projekt "Nät 92". Oftast är det fråga om "Post-i-butik" med dess variationer, t ex i bibliotek, i livsmedelsaffär, i bensinmack osv. Ibland anges i mina källor blott "Pib" eller "Entreprenad", varför jag i sådana fall inte kan precisera entreprenörens verksamhet.

I några skrifter har jag inarbetat sådana ändringar under respektive ortsavsnitt i förlagorna men ibland har det visat sig vara lämpligare att ange ändringarna samlade i en särskild sammanställning, som denna nedan.

Enligt projekt "Nät 92", som bland annat gick ut på samverkan med olika företag för att säkerställa att mindre orter får behålla någon form av lokal postservice, ersattes postkontoren i Hanö, Hällevik, Hörvik och Norje med entreprenad enligt avtal

- i Hanö med Service och Transport,
- i Hällevik med Simonssons Livs,
- i Hörvik med Thomsö Matnära AB och
- i Norje med ICA handlaren.

I samtliga fyra fall blev serviceformen "Post-i-butik". En ytterligare neddragning ansågs det innebära, när från och med den 31 oktober 1994 "postkontoren" i Hällevik och Hörvik drogs in. De ersattes med lantbrevbäring från Sölvesborg.

POST- historia från SÖLVESBORGS KOMMUN

Erik Lindgren

Häftet i den posthistoriska serien skrivs på ordbehandlare och tillverkas i ett litet antal exemplar (10-20 ex) på en bordskopiator. Det är fråga om ett rent hantverk. Sinsemellan kan exemplaren bli olika och något skönhetsfel kan förekomma. Om det är fel på det häfte Du läser i nu, ber jag Dig skicka mig det för utbyte mot ett annat.

Copyright Erik Lindgren

Förlagan tillverkad år 1992
Detta är kopia nr

Posthistorisk skriftserie 78

Uppdaterad 1996

Förord

Sölvesborgs kommun i dess moderna tappning med endast tre socknar utöver centralorten har i och för sig inte någon större geografisk utbredning men dess posthistoria visar på flera avvikelser från den genomsnittliga utvecklingen för landet.

Till detta bidrar inte bara det faktum att provinsen på sin tid var dansk utan också kommunens läge vid kusten, vilket har medfört tillkomsten av några poststationer under den tid då kustfarten blommade upp och tonades ner.

Om den danska tiden har jag inte kunnat skriva i denna uppsats och vad gäller centralortens postkontor har jag begränsat mig till några kortare uppgifter med hänvisning i stället till redan befintlig litteratur på Lorentz Bjurmans tillskyndan.

Den uppmärksamme läsaren finner att jag ibland berättar om samma sak på mer än en plats, t ex om hur postverket övertog ansvaret för kronobrevbäringen och hur poststyrelsen kort tid därefter undersökte möjligheterna att minska den dyrbara följdverkan. Jag gör upprepningarna till tjänst för dem som inte sträckläser häftet utan väljer att läsa ett avsnitt någon gång då och då.

Postanstalterna presenteras i den ordning de tillkommit tidsmässigt sett. För synpunkter på häftets utförande och innehåll är jag lyhörd.

Växjö den 1 september 1992

Erik Lindgren

Sölvesborg

I anslutning till att nya lokaler togs i bruk för postkontoret i Sölvesborg 1968 skrev min då pensionerade chef vid postdirektionens trafikavdelning en minnesskrift som redovisar postkontorets historia allt sedan den danska tiden. De som önskar fördjupa sig i denna torde ha möjlighet att låna häftet från bibliotek i Blekinge eller Postmusei bibliotek. Här skall som tillägg till vad jag åstadkommer ur egen fatatur vissa uppgifter ur häftet återges i den omfattning det berör det omgivande postområdets historia från 1800-talets andra hälft.

På 1850-talet gick posten till och från Sölvesborg utslutande över linjen Kristanstad-Karlskrona, dels två gånger i veckan med posthemmansskjuts och dels två gånger i veckan med gästgiveriskjuts (snällpost). På 1860-talet inskränktes turantalet till tre i veckan i samband med övergång till diligenspost. Snart nog återgick man dock till fyra turer i veckan. Detta torde ha berott på att det var stor efterfrågan på passagerareplatser i diligensen som till skillnad från vad fallet var på många andra linjer var väl besatt i allmänhet.

Reglerna om att den som reste längsta vägen ägde företräde framför andra resande vållade postinspektör John Reinhold af Klercker i Kristianstad bekymmer, om vilket jag har berättat i boken "Posten i Samhället" på sid 75-76. Ur samma bok citerar jag följande passus, som avser en diligensfärd långt senare och inte så lång tid innan diligenstrafiken upphörde i Blekinge:

"Det var en utbredd uppfattning att Postens diligenser var obekväma. Generalpostdirektör Wilhelm Roos prövade själv på dem vid flera tillfällen och fann dem vara ett acceptabelt fortskaffningsmedel. I sitt brev från Ronneby den 20 juni 1876 till sonen Adolf berättade han att han hade rest med postdiligensen från Sölvesborg på den 6½ mil långa vägen till Ronneby. Det hade till största delen varit en mycket vacker väg och 'icke heller äro postdiligenserna så obekväma som man ibland påstått'. I Karlshamn hade han fått en dansk godsägare till reskamrat med 'hälften så långa ben som jag'. Denne hade ändå klagat över att han inte fick rum för benen.

Roos fäste hans uppmärksamhet på att det fanns ett tomrum under kuskbocken, där man bekvämt kunde sticka in benen. Då svarade dansken att det var utmärkt, bara inte Roos själv hade några ben. De var tydligen långa nog att ta det mesta utrymmet i anspråk."

En betydande förbättring av postförbindelserna blev det i och med att järnvägslinjen Sölvesborg-Kristianstad öppnades för trafik den 1 maj 1874. Nu behövdes bara diligensen på sträckan österut, medan resande på sträckan från och till Kristianstad kunde ta tåget. Posten började skickas med en järnvägspostkupé, som gick två gånger fram och tillbaka varje dag. När hela kustbanan var färdig 1899 blev postförbindelserna betydligt förbättrade till största delen av Blekinge vad gäller snabbhet.

Före järnvägens tid tog man också ångbåtar i bruk för postbefordran och sparade därmed tid. Landsvägsledes tog det år 1874 14 timmar för posten att sändas mellan Sölvesborg och Karlskrona, medan sjötransporter kunde utföras på mindre än halva tiden. Även om det enligt överenskommelsen med ångbåtsbolaget på sommaren 1874 bara rörde sig om postbefordran med brevlåda ombord på ångaren 'Sylfid', var anordningen ett gott komplement till postdiligensen mellan Sölvesborg och Karlskrona. Också före 1874 utväxlades brevlådspost med ångbåt mellan Sölvesborg och andra kustorter på sträckan Stockholm-Åhus-Lübeck/Köpenhamn. Om en annan, men kortvarig, ångbåtsförbindelse vid Blekingekusten har jag berättat i boken Posten i Samhället i kapitlet "Viktorias entré och sorti". Boken finns att låna på de flesta större och medelstora bibliotek (ISBN 91-970657-2-2). Några av där förekommande poststationer berör jag även oi detta häfte.

I Sölvesborg gjorde brevbäraren sin entré år 1871, då personalen vid postkontoret utökades från två till tre anställda, postmästaren, skrivarebiträdet och brevbäraren. Brevbäraren hade en fast årslön av 150 rdr och dessutom fick han den s k brevbärareskillingen, 3 öre för varje hemburen försändelse. Den avgiften skulle han själv avkräva adressaterna när han delade ut breven. Man torde kunna bedöma att detta system gav honom ett tillskott på bortåt 300 riksdaler om året. Dessutom hade han fri beklädnad, rock och mössa, värderade till 50 rdr 50 öre om året. Brevbärareskillingen avskaffades 1883 över hela landet. I samband därmed höjdes brevbärarnas fasta årslöner,

men den höjningen torde i varje fall inte överallt ha motsvarat bortfallet. Lönehöjningen fick formen av att brevbärarna erhöill tjänstgöringstraktamenten efter ett visst system. Omorganisationen ägde rum först sedan poststyrelsen genom ett cirkulär, daterat den 31 juli 1882, infordrat uppgifter från postmästarna om hur brevbäringen var organiserad på olika platser.

Brevbärestyrkan i Sölvesborg torde ha utökats med en man 1883 och år 1910 kom en tredje man till. Två år senare blev Sölvesborg pionjärplats inom södra postdistriktet för en innovation som under lång tid bar beteckningen lådbrevbäring (i modern tid villabrevbäring). Postlådor för detta ändamål såldes till en början för kr 1:20 vid postkontoret och finns i modernt plastutförande att köpa ännu i dag men för ett många gånger högre belopp. Den förste lådbrevbäraren i Sölvesborg fick 75 öre per fullgjord tur på den fem kilometer långa linjen. Han lyckades efter upprepade uppsägningar av sitt kontrakt få ersättningen höjd till en krona per tur innan han avgick efter knappt fyra år. Lådbrevbäringen övertogs 1920 av de vanliga brevbärarna.

Postombud

Över postkontoret i Sölvesborg har posten expedierats till tre olika postombud, Valje under tiden 1 juli 1934- 31 oktober 1973 med datumstämpelgravyren SÖLVESBORG POSTOMB 1, Sölve under tiden 1 oktober 1956 - 14 juni 1962 med datumstämpelgravyren SÖLVESBORG POSTOMB 2 samt Hanö under tiden 7 februari 1966 - 31 oktober 1973 med sistnämnda gravyr. För Valje och Hanö organiserades från den 1 november 1973 s k postställen, som fick dubbla namn i datumstämpelgravyrerna. Postställena benämndes från och med 1986 postkontor utan att de organiserades om.

Valje var som framgår av texten ovan det äldsta av postombuden under Sölvesborg. Handlanden fru Johanna Pettersson antogs formellt till föreståndare den 1 december 1934 efter att ha haft förordnande sedan postombudet öppnades den 1 juli 1934. Hon följdes den 1 oktober 1936 av handlanden Karl Oskar Olsson. Det var länge handlarskrået som

svarade för den lokala postservicen i Valje, nämligen efter de båda nyssnämnda Jöns Adrian Jönsson (1939-1967) och Bengt Göran Löfqvist (1967-1969). Den 1 maj 1969 tog fru Svea Amanda Hansson över, medan Lena Ann-Christin Andersson hade befattningen den 1 oktober 1971 - 30 september 1973. Därefter var den vakant tills Margit Appelquist tog över, formellt den 1 december 1974. Då var poststället 13 månader gammalt, sedan postombudet organiserats som sådant den 1 november 1973. Om bakgrunden till att ett postombud inrättades i Valje 1934 kan man läsa i ärendet med diarienummer I b 1934:1068, vilket förvaras i Postens centralarkiv. Genom en generell omorganisation som med be-teckningen "Nät 92" genomfördes successivt med början 1993 ersattes postkontoret med s k Närpost.

Gammalstorp (Gammalstorps socken)

Skolläraren Olof Eskilsson i Gammalstorp blev utsedd till föreståndare för den poststation som öppnades där med 1874 års ingång i anslutning till att postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen i Blekinge. Poststationens förbindelse med omvärlden gick via poststationen i Pukavik vilket kan synas egendomligt, åtminstone för nutida ögon. Det var märkligt också för den tidens postkunder, som påtalade detta med ett 15-tal underskrifter i ett brev till poststyrelsen den 16 december 1875:

"Då fullständiga postanstalten Sölvesborg ej är mer än $\frac{1}{2}$ mil beläget från Gammalstorp och vi icke ändå fått postgången ställd mellan dessa ställen, utan i stället mellan Sölvesborg och Pukavik som är $1\frac{1}{2}$ mil och vidare från Pukavik till Gammalstorp som är $\frac{3}{4}$ mil. Denna omväg, $1\frac{1}{4}$ mil förlängd, har även andra olägenheter med sig, såsom att brev och tidningar som ankomma till Pukavik får ligga där till de dagar, då post avsändes mellan denna postanstalt och Gammalstorp och kan, som oftast inträffar, bli rätt länge fördröjda, då icke postgången är mer än 2 gånger i veckan för avsändning och 2 för ankomst, men icke ändå samma dagar".

Brevet utmytnade i en önskan om direktförbindelse med Sölvesborg och kom att föranleda en i tiden långt utdragen utredning. Ärendet behandlades på kommunalstämman i

Gammalstorp den 6 februari med tillstyrkan även av önskemålet om att utöka postgången till fyra dagar i veckan. Stämman utsåg fyra personer att göra ansökan till poststyrelsen oavsett den på privat initiativ tidigare gjorda ansökan. Länsman Henrik Bolling som var föreståndare för poststationen i Pukavik ville tydligen att denna skulle fortsätta att vara transitstation för posten men föreslog i ett brev den 8 mars 1876 andra postdagar för att snabba upp förbindelsen med Gammalstorp. Detta brev skickade han till sin överordnade postmästare, B M Holm i Karlshamn. När denne skickade ärendet vidare till poststyrelsen, erinrade han om ett brev till poststyrelsen av den 28 januari, i vilket han föreslagit "att 'Gammalstorp, såsom varande en ytterst obetydlig poststation' antingen borde rentav indragas eller ock förläggas under Sölvesborg och endast med Sölvesborg utväxla direkt post".

Detta uttalande hade gjorts i anslutning till poststyrelsens cirkulär i september 1875 med begäran om uppgift på olönsamma poststationer. De flesta av dessa ärenden blev liggande hos poststyrelsen och under tiden avgjordes frågan om postgången till och från Gammalstorp. Nils Jönsson i Gammalstorp fick ett kontrakt enligt vilket han från den 1 september 1876 skulle befordra posten mellan Sölvesborg och Gammalstorp.

Frågan om indragning av poststationen behandlades i ett annat sammanhang när man planerade för lantbrevbäring i Blekinge. Kommunalstämman i Gammalstorp den 25 november 1877 motsatte sig indragning och lät stämmans och nämndens ordförande framföra detta i ett brev till poststyrelsen den 12 december 1877. Det hjälpte nu inte och med 1877 års utgång blev poststationen indragen. En lantbrevbärare blev ersättningen. Tio andra poststationer i Blekinge fick samtidigt stryka på foten, som man säger. Kommunalstämman i Gammalstorp hade underlåtit att utse ett kommunombud som förmedlande länk med lantbrevbäraren. Uppenbarligen hoppades man på ändring av indragningsbeslutet. Olof Eskilsson hade t ex ännu den 10 februari 1878 inte skickat poststationens inventarier till Sölvesborg trots upprepade påstötningar. Om ett kommunombud hade utsetts, skulle brevlådan ha kunnat behållas i Gammalstorp.

Gammalstorp skulle emellertid få bättre postservice. När Västra Blekinge Järnväg uppläts för allmän trafik, öppna-

des en förenad post- och järnvägsstation den 22 december 1886 med stationsinspektör Claes Ludvig Claeson som ansvarig. För själva postsysslan fick han 300 kr om året, att jämföra med de 140 kr som Olof Eskilsson haft för bestyret med lantpoststationen på sin tid. Arvodet vid den förenade stationen sänktes emellertid till 240 kr efter en tid, då Johan August Gummesson var föreståndare men höjdes åter till 300 kr vid 1896 års ingång. August Bengtsson Lind tog över den 16 september 1897 och var i tjänst till och med maj 1931. Därefter ansvarade följande ordinarie järnvägsmän för posten i Gammalstorp: Bror Gunnar Olsson (1931-1937), Nils Fredrik Nordenhielm (1937-1943), Konrad Håkansson (1943-1954), Folke Leonard Högman (1955-1964) och Alf Sune Håkansson (1964-1966). Poststationen ersattes med bilåkande lantbrevbäring från Sölvesborg den 1 juni 1966.

Ryedal

En ansökan den 16 mars 1889 från personer i Agerum, Möllebjörke och Norje Nordansund om att få en poststation i Ryedal föranledde inte någon åtgärd, sedan trafikchefen vid Västra Blekinge Järnvägar Per Svanbeck i ett brev till postinspektören i Malmö den 15 april 1889 uttalat att alla tåg inte skulle göra uppehåll och att "den vid Ryedal placerade banvakten icke kan ställa sig till allmänhetens förfogande för skötande av postgöromål".

En ny och mera underbyggd ansökan efter två decennier vann inte heller bifall, sedan postdirektör Olof Thormark i sitt remissvar till poststyrelsen den 22 januari 1919 anfört bl a följande:

"Postdirektionen anser, att befolkningen i närheten av Ryedals anhaltsstation utan nämnvärd svårighet kan utväxla post med åkande lantbrevbäraren å linjen Sandbäck-Pukavik, som passerar Möllebjörke by en gång varje söckendag, eller med lantbrevbäraren å linjen Gammalstorp-Ebbalycke, som utgör lantbrevbäringen tre gånger i veckan, såvida man icke föredrager att, såsom tidigare lärer hava skett, genom hållplatsens föreståndare utväxla lösväska med poststationen i Sandbäck".

Mjällby (Mjällby socken)

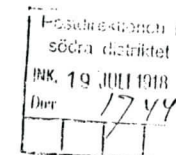
Med 200 kr i årsarvode antogs skolläraren N Svensson till föreståndare för den poststation som öppnades i Mjällby med 1874 års ingång. Inspektör Bror Sixten Robert Blomberg tog över i april 1889 och i augusti 1899 blev Hanna Andersson föreståndare. Poststationens namn fick suffixet by den 1 november 1918, delvis på grund av förväxling med Mjölby.

NELLERSTA BLEKINGE JÄRNVÄGSAKTIEBOLAG.

Agerum III BLEKINGE KUSTBANOR.

Ronneby.

Telegrafadress: "KUSTBANAN".

Till

Postdirektionen i Södra Distriktet.

Malmö.

Med återställandet av bifogade remisshandlingar får jag såsom min mening framhålla, att det torde vara lämpligast att nuvarande järnvägsstationen i Mjällby kyrkoby bibehållas vid sitt fastställda namn, Mjällbyby, och att poststationens namn ändrades i överensstämmelse härmed.

Vid järnvägens anläggning föreslogs stationens namn till Mjällby, men blev namnet på grund av likheten med Mjölby ej godkänt, utan fastställdes av Kungl. Maj:t i stället namnet Mjällbyby, vilket stationsnamn numera ingått i allmänna medvetandet. Vi vilja sålunda högst ogärna nu vidtaga en namnförändring med därmed följande svårigheter och olägenheter, utan anse det vara vida fördelaktigare att namnförändringen göres endast å poststationen till Mjällbyby i stället för såväl å både post- och järnvägsstation till något annat namn.

Ronneby den 18 Juli 1918.

Bror Olsson

Det ändrades emellertid på nytt redan den 1 september 1920 och blev därefter Lister-Mjällby. Poststationen låg på ett avstånd av två kilometer från järnvägsstationen, när järnvägen mellan Sölvesborg och Listerby blev färdig för trafik. Eftersom landsvägspostföringen upphörde fick föreståndaren då ett tillägg till lönen för att täcka kostnaden för transporter mellan järnvägsstationen och poststationen. Vid 58 års ålder blev hon uppsagd från befattningen och poststationen flyttades till järnvägsstationen den 1 april 1928. Där ansvarade följande järnvägsmän för posten: Nils Evald Teodor Olsson (1928-1933), Edvin Waldemar Wallnäs (1933-1938 och 1955-1956), Anton Hilding Mathias Lindsten (1938-1954) samt Stig Ingvar Andersson (1956-1961). Den 1 september 1961 skildes posten från järnvägen varvid poststationens status höjdes till postexpedition. Bland de följande cheferna fanns Sonja Svensson och Stina Hällbrink. Ännu en gång skulle posten i Mjällby ändra namn. Den 1 april 1974 blev namnet Sölvesborg 2.

Siretorp

En framställning från invånare i Siretorp och Mörby i september 1895 om att få en poststation i Siretorp vid Mörby och Siretorps vägskäl lämnades utan avseende vid föredragning i poststyrelsen den 29 november 1895.

Listershuvud

En framställning i juni 1938 från ett antal invånare i området kring Hosaby om att få en poststation i Listershuvuds järnvägshållplats blev efter utredning föredragen i poststyrelsen den 19 oktober 1940. Poststyrelsen ansåg att framställningen inte skulle föranleda någon åtgärd. Redan 1913 hade frågan varit aktuell. Då hade den extra kommunalstämman i Mjällby den 30 november uttalat sig för att inrätta en poststation "vid Listershuvud, från vilken lantbrevbäringslinjerna till fiskelägena komme att utgå".

Remissinstanserna var inte eniga och poststyrelsens beslut den 5 juni 1914 om postbefordran på den då färdiga bandelen Sölvesborg-Listershuvud omfattade inte något beslut om en poststation vid "huvudet".

Frågan aktualiserades åter när järnvägen byggts vidare. Då uttalade sig poststationsföreståndare Andersson i Lister-Mjällby på följande sätt i remissvar den 9 december 1921:

"Att inrätta poststation i Hörvik kan nog anses vara lämpligt sedan platsen blivit försedd med järnväg. Fyr- och lotsstationen på Hanö skulle då få det bättre ställt i postalt hänseende, ävenså fiskeläget Krokås. Att däremot inrätta poststation i Listershuvud som ligger i Hosaby synes vara mindre lämpligt, alldenstund under förutsättning att poststation blir inrättad i Hörvik, denna poststation kommer att ligga i östra delen av Hosaby; byn gränsar i övrigt till två byar med poststationer."

I redovisning av ärendet till poststyrelsen den 17 januari 1922 påtalade postdirektionen i Malmö att en eventuell poststation i Listershuvud skulle "komma att ligga på endast 15 minuters avstånd från poststationen i Lister-Mjällby, en anordning som torde få anses vara mindre lämplig".

Poststyrelsens beslut den 10 februari 1922 avsåg inrättande av en poststation med namnet Hörviken samt vissa förändringar av lantbrevbärningen i området men inte tillkomsten av någon poststation i Listershuvud. Som nämnts tidigare blev det inte heller gehör för den 1938 gjorda framställningen om en poststation i Listershuvud.

Norje (Ysane socken)

En poststation öppnades i Norje den 1 januari 1874 som ett resultat av den omorganisation vilken betingades av att ansvaret för kronobrevbärningen överfördes på postverket. Till föreståndare antogs häradstjänaren Olof Svensson. Han fick 150 kr i årsarvode. Detta extraknäck fick han behålla i två år. Med 1875 års utgång drogs poststationen in som obehövlig. Förgäves hade han skrivit den 4 december 1874

och bett att få högre årsarvode. Vid remissbehandlingen av den framställningen uppgav postmästaren i Karlshamn att frimärken hade sålts för 115 kronor under årets tre första kvartal och att två assurerade och 16 rekommenderade brev hade lämnats in vid poststationen under samma tid. Antalet vanliga brev som sänts därifrån var 115 st. De låga trafikciffrorna tolkades som att poststationen var olönsam. Då Norje låg utmed diligenslinjen mellan Sölvesborg och Ronneby, kunde korrespondenterna lämna post till den medföljande postiljonen eller använda en lösväska som expedierades av postkontoret i Sölvesborg och skickades avgiftsfritt med diligensen. Man saknade ändå sin poststation och halvtannat decennium senare skulle den återuppstå, nu med namnet Norjeby.

				Sölvesborg—Ronneby. (Diligens.)			
S. M. O. F.	—	7,0	f. m.	1,0	Sölvesborgs postexpedition...	S. T. Th. F.	6,15 — e. m.
S. M. O. F.	8,20	8,20	f. m.	0,5	Norje gästgivaregård.....	S. T. Th. F.	4,55 4,55 e. m.
S. M. O. F.	9,0	9,5	f. m.	0,7	Pukaviks poststation.....	S. T. Th. F.	4,10 4,15 e. m.
S. M. O. F.	10,0	10,5	f. m.	0,9	Mörrums poststation (Hästaryd)	S. T. Th. F.	3,10 3,15 e. m.
S. M. O. F.	{ 11,15	—	f. m. }	0,8	Karlshamns postkontor.....	S. T. Th. F.	{ 11,55 — f. m. }
	—	1,30	e. m. }	0,5	Trensuta.....	S. T. Th. F.	10,55 10,55 f. m.
S. M. O. F.	2,30	2,30	e. m.	0,8	Merscrums poststation.....	S. T. Th. F.	10,5 10,10 f. m.
S. M. O. F.	3,15	3,20	e. m.	1,5	Hoby poststation.....	S. T. Th. F.	9,0 9,5 f. m.
S. M. O. F.	4,20	4,25	e. m.	6,7	Ronneby postexpedition.....	S. T. Th. F.	— 7,0 f. m.
S. M. O. F.	6,25	—	e. m.				

Postmästare Bengt Mauritz Holm i Karlshamn gjorde år 1884 ett allvarligt försök att få poststationen i Norje återinrättad. Redan innan poststyrelsens beslut om att inrätta poststationer i bl a Hörvik, Örnavik och Jernavik i anslutning till att ångbåten "Viktoria" började sin trafik för säsongen 1884 skrev Holm till poststyrelsen att poststationen Örnavik "troligtvis snart bliver obehövlig så fort ångbåten får en anläggningsbrygga, som är ifrågasatt vid den $\frac{1}{4}$ mil från Örnavik belägna större platsen Norje. och då bör poststationen i Örnavik förflyttas till Norje och hållas öppen hela året, emedan denna plats ligger i kärpostlinjen Karlshamn-Sölvesborg och förut varit försedd med poststation". Det blev inte bifall på det förslaget men Olof Olsson fick förordnandet att förestå Örnaviks poststation till seglationstidens slut. Han hade ju varit poststationsföreståndare i Norje under två år.

Norjeby (Ysane socken)

Kommunalstämman i Ysane den 20 januari 1889 konstaterade "att en poststation i Norje med föreståndare samt ett avdelningskontor i Ysane vore behövt inom socknen, samt även postens erhållande dagligen i stället för endast tre gånger i veckan". Kommunalordföranden Per Persson i Ysane och skolläraren J E Sterner i Norje utsågs att skriva till poststyrelsen i ärendet. Detta gjordes den 9 februari 1889 och postkontoret i Sölvesborg fick brevet på remiss. Johan Axel Wennerlund hade då varit chef för postkontoret i fem år och haft flera kontakter med folket i Ysane, på senaste tiden konfliktartade eftersom lösväskägarna underlät att betala expeditionsavgiften. Ur Wennerlunds tre sidor långa svar till poststyrelsen väljer jag detta utdrag:

"I Norje by är ingen som har någon större korrespondens. Handl Johnsson skrev 4 a 5 brev i veckan men är nu under konkurs. Under ca 4 månader årligen, då Bränneriet är i gång, är ibland anställd kontrollör, som har litet enskild brevväxling, men många gånger en som endast avsänder sina rapporter och då brännvin nästan dagligen inköres från Norje och Ysane till Sölvesborg avsänder kontrollören oftast sina brev med dessa bud".

Man skulle kunna tro att postmästaren med en sådan rapport skulle vara avvisande till förslaget om en poststation. Men han avslutade sitt brev med att förorda "att poststation i förening med postsparbank inrättas i Norje med villkor, att kommunen förbinder sig att under minst tre år upplåta lokal och avlöna av poststyrelsen godkänd poststationsföreståndare och att postgången utsträcker från tre till sex gånger i veckan med villkor att lantbrevbäring inrättas M O F och kommunen bekostar postbefordringen intill dess det visat sig att korrespondensen så tilltagit, att postverket utan förlust kan överta daglig postbefordring".

Efter en ytterligare remissomgång beslöt poststyrelsen att poststationen skulle inrättas med kontrakt för föreståndaren utan ersättning till 1891 års utgång. Dessutom inrättades en kärpostlinje från Sölvesborg över Mjällby, Lörby, Norje, Ysane och åter till Sölvesborg med kontrakt för Johan Ekelund i Sölvesborg som fick kr 2:12 per tur.

Poststationen öppnades den 1 maj 1889 med namnet Norjeby och föreståndare blev Bengt Mattsson. Han skrev den 6 februari 1892 till poststyrelsen och bad att få årslön med 100 kr från postverket. Sedan postmästare Axel Wennerlund inte funnit någon annan lämplig poststationsföreståndare gick poststyrelsen med på kravet och efter halvårsskiftet var Mattsson inte längre arvodeslös. Från den 1 juli 1900 fick han arvodet höjt till 150 kr. Med oförändrat arvode övertog snickaren Jöns Persson poststationen den 1 april 1905. 66 år gammal lämnade han i sin tur över till väverkan Karna Svensson den 1 oktober 1913 som behöll poststationen i 17 år. Därefter har befattningen uppehållits av följande personer: Anna Augusta Ahlsén (1930-1944), Rut Signhild Sandström (1944-1946), Nils Johan Gunnar Nilsson (1946-1968) och Ebba Gunborg Paulina Isaksson (1968-1971).

Under 1960 gjordes undersökning av möjligheterna att byta ut poststationen i Norjeby mot ett postombud. Avsikten var att detta skulle ske i samband med att lantbrevbäringslinjerna Sölvesborg - Norjeby och Lister-Mjällby - Djupekås sträcktes ut. Samtal mellan postmästare Gunnar Liljequist och ansvariga kommunalmän visade emellertid att eventuell degradering till postombud av poststationen då skulle medföra "allvarligt motstånd från berörda parter".

På grund av synpunkter som bl a redovisades i protokollet vid sammanträde med kommunalnämnden i Gammelstorps kommun den 15 september 1960 beslutade postdirektionen i Malmö den 16 januari 1961 "att tills vidare icke ingå till Kungl.Generalpoststyrelsen med framställning om att få utbyta poststationen i Norjeby mot postombud".

Poststationens slopande i Norje avstyrks bestämt

Gammelstorps kommunalnämnd behandlade vid sammanträde i torsdags kväll en skrivelse från postmästaren i Sölvesborg med förslag om att postlinjen skulle utökas att även omfatta utbäring av posten i lädor i Norje mot att poststationen där slopas och i stället inrättas ett postombud. Kommunalnämnden beslöt föreslå fullmäktige att framställningen bestämt skulle avstyrkas.

Sölvesborgs-Tidningen den 17/9 60.

13 2/1 63 Posten i Norje flyttar också till gamla häktet

Posten i Norje flyttade på måndagen in i det nyrenoverade f d kronohäktet i Norjeby. Tidigare hade man haft sitt postkontor i Gunnar Nilssons affär men nu när handlaren tagit det gamla häktet till affärslokal har posten hyrt in sig även här. Härigenom har man fått lokaler på 36 kvm mot tidigare 9 kvm. I dessa lokaler har f. fängvaktaren haft sin bostad.

I samband med att man fått de nya lokalerna har man också fått sina första postboxar. Det är de postboxar som vid ombyggnaden av det nyss invigda postkontoret i Sölvesborg byttes ut mot nya som nu installerats i Norje. Dessa boxar

urklipp 2 juli 1963

som är 93 till antalet är placerade i ett särskilt rum som är tillgängligt för allmänheten dygnet om. Postkontoret hålles däremot öppet vardagar mellan 9-12 och 15-16 samt på lördagar 9-11 och 12-13. Det har under många år varit ett önskemål hos allmänheten om att få ett ordentligt postkontor i Norje och nu när också som-margästerna ökat i antal är från år har alltså önskemålet gått i uppfyllelse.

Bara inom Norje Boke och Norje Havsbads sommarstugeområde har man närmare 600 hushåll som naturligtvis är tacksamma för det nya postkontoret.

Vid måndagens invigning av de nya lokalerna fick den första kunden fröken Marita Haraldsson, mottaga en blomsterkvast av 1:e postkontrollör Lars Sterzel, Sölvesborg.

Efter poststationsföreståndare Isakssons avgång 1971 tjänstgjorde Kerstin Håkansson och några andra som vikarier till dess poststationen höjdes till postexpedition den 1 april 1974 och då fick namnet ändrat till Sölvesborg 5. Samtidigt ägde en stor omorganisation rum på Listerlandet. Postutdelning inrättades t ex inte bara i Norjeby utan också i Hällevik och Hörviken. Lantbrevbäringslinjerna ändrades i viss mån. Enligt centralbyråkratiskt tänkande upphörde de ursprungliga namnen även som postadress för alla tätorter i området som hade postanstalter. De fick alltså heta Sölvesborg med en tilläggssiffra. Vid en generell omorganisation 1977 ändrades termen för dem från postexpedition till lokalpostkontor. Prefixet "lokal" togs bort med 1986 års ingång. Ett år senare projekterades ett samarbete mellan posten och kommunen på så sätt att ett kombinerat bibliotek och postkontor skulle byggas i Norje.

Den då använda lokalen hade börjat användas den 1 juli 1968, då poststationen flyttades från affären till en särskild lokal, det nyrenoverade gamla kronohäktet. Därifrån flyttade man sent omsider, sedan det planerade samarbetet gått i stöpet i sin ursprungliga form på grund av för höga hyror. Efter omfattande skriftväxling med kommun och byggherre togs det första spadtaget till det kombinerade nybygget den 1 juni 1989 och ett halvår senare kunde den nya lokalen tas i bruk.

Hur det blir med posten i Norjeby i fortsättningen är ovisst när detta skrivs i juni 1992. Den stora omorganisationen under betckningen "NÄT 92" medför att ett större antal traditionella postkontor ersätts med "Postkontor i Butik" eller med "Närpost". På orter där postkontoren blir kvar måste posten intensifiera samarbetet med andra parter (bl a banker) för att skapa bättre ekonomiskt underlag för fortsatt verksamhet.

Poststation i Ysane?

Förgäves har man vid ett par tillfällen försökt att få en poststation inrättad i Ysane. Tanken på en "filial" ingick redan i framställningen 1889 om en poststation i Norje men dessutom gjordes formella framställningar åren 1920 och 1923 utan framgång (Intresserade kan vid besök på Postens centralarkiv be att få ta del av diarienumren I b 1920:910 resp I b 1923:61).

Pukavik (Ysane socken)

Pukaviks betydelse i kommunikationssammanhang kan man möta tidigt, t ex i ett protokoll från en anbudsauktion som hölls på Holje gästgivaregård den 25 februari 1863. Det gällde då att få tag på en lämplig entreprenör för postföring mellan Jämshögs poststation och Pukaviks lastageplats. Hemmansägaren Per Persson i Jämshög antogs att fullgöra uppdraget "emot åtnjutande av vid gästgiverierna i orten vanlig skjuts- och vagnslega, eller 83 öre riksmünt milen"

Denna postföringslinje upprätthölls även efter 1874, då vid årets ingång en poststation öppnades i Pukavik på diligenslinjen mellan Kristianstad och Karlskrona. Tf kronolänsmannen Henrik Bolling antogs till föreståndare med 400 kr i årsarvode, mer än dubbelt så mycket som utgick till flertalet av de många poststationsföreståndare som tillsattes i Blekinge vid det tillfället.

Ett exempel på att civilstatens postgång vägde tungt vid 1874 års omorganisation kan man se sig finna i fallet Pukavik. Så länge kronolänsmanskontoret fanns där fick poststationen vara kvar. Men den drogs in den 31 mars 1895. Detta drabbade naturligtvis "vanliga postkunder" och ett antal representanter för dem skrev den 8 april 1902 till poststyrelsen. De saknade poststationen och bad om "bemötande och bifall med att få betryggad poststation i Pukavik med avgående och ankommande post varje dag".

Vid ansökningstillfället betjänades Pukavik med lantbrevbäring från Sandbäck fyra gånger i veckan. Poststationsföreståndaren i Sandbäck ansåg sig under remissbehandlingen inte kunna förorda att en poststation skulle inrättas i Pukavik, medan postmästaren i Karlshamn ansåg "att med fäst avseende på postens storlek vederbörandes krav på förbättrade postförhållanden icke torde sakna berättigande". Han ansåg ändå inte att någon poststation behövde inrättas då, men däremot att den gående postföringen kunde göras åkande med sex turer i veckan. Postdirektionen föreslog poststyrelsen efter undersökning att lantbrevbäringen Sandbäck-Pukavik skulle fullgöras med häst och vagn tre

gångar i veckan och att dessutom, likaledes med häst och vagn och tre turer i veckan lantbrevbäring inrättades på linjen Sandbäck - Agerums bränneri - Agerums folkskola - Sandbäck. Detta accepterade poststyrelsen och ett kontrakt tecknades med hemmansägaren August Johnsson i Agerum, Gammalstorps församling "med rätt för Johnsson att vid lantbrevbäringens utgörande för egen räkning fortskaffa resande ävensom medföra sådana handelsvaror som icke kunna hänföras till postförsändelser, dock icke sprituösa drycker eller explosiva ämnen, mot en ersättning av en krona 40 öre turen för ringlinjen och en krona 25 öre turen för linjen Sandbäck-Pukavik".

Däremot blev det inte bifall på äskandena om att poststationen i Pukavik skulle återinrättas.

92, II.							
Sandbäck—Pukavik.							
(Från den 1 april 1895.)							
M. O. Th. L.	—	2,45	0,4	Sandbäcks poststation.....	M. O. Th. L.	11,45	—
M. O. Th. L.	3,15	—	—	Pukavik.....	M. O. Th. L.	—	10,45

Hörvik (Mjällby socken)

Kommissionären för Listerkustens Ångbåtsaktiebolag antogs till föreståndare för den poststation som öppnades i Hörvik den 1 april 1884. Avsikten var att poststationen liksom flera andra skulle hållas öppen under ångbåten Victorias seglationsperioder. För tre av de samtidigt öppnade poststationerna, Hörvik, Matvik och Örnavik, blev sagan mycket kort. Poststyrelsen beviljade nämligen en begäran

av postmästare Bengt Mauritz Holm i Karlshamn att säga upp kontrakten med föreståndarna redan 1884. Skälet var att ångbåten under följande seglationsperioder bara skulle anlöpa dessa hamnar "då och då, när frakter där kunna erhållas". Poststationen i Hörvik stängdes alltså för gott på hösten 1884 när ångbåten slutade gå för året. Exakt datum är svårt att fastställa. Den påbörjade kusttrafiken visade sig för övrigt vara ett misslyckande. Den 28 november 1885 anmälde postmästare Holm för poststyrelsen i samband med frågan om ersättningen till bolaget och dess kommissionärer, att "det nu är slut med postgången å denna ångbåt, ty den har upphört att vidare gå här och skall säljas till nästa vår". Därmed bekräftade han vad han hade förutsett redan i ett brev ett år tidigare till poststyrelsen, daterat den 25 november 1884, då han föreslog att postföringen till Elleholm skulle ske med kärrpost på landsvägen:

"Dessutom får jag här nämna, att det arbetas med all kraft på att få en järnväg direkt mellan Karlshamn och Sölvesborg med grenbana till Jämshög: att aktieteckningen framskridit raskt och skall vara avslutad till detta års utgång. Bliver aktieteckningen fullbordad till årets slut, så kan med skäl antagas, att inom två år härefter är järnvägen färdig mellan Karlshamn och Sölvesborg, och då måste ångbåten Viktoria med sina alla stationer stryka flagg för denna nya konkurrent".

Som framgår av det tidigare fick Viktoria stryka flagg tidigare än så.

Örnavik (Ysane socken)

En storvulen tanke av Listerkustens Ångbåtsaktiebolag att organisera båttrafik ledde bland annat till att poststyrelsen på förslag av postmästare Bengt Mauritz Holm i Karlshamn den 1 april 1884 inrättade poststationerna Hörvik, Örnavik, Pukavik, Elleholm, Jernavik och Matvik.

De blev alla kortlivade men var dock med något undantag i verksamhet under ett par "seglationsperioder".

Örnavik hör till undantagen. Redan innan seglationen började år 1884 skrev nämligen Holm till poststyrelsen att poststationen i Örnavik "troligtvis snart bliver överflödig så fort ångbåten får en anläggningsbrygga, som är ifrågasatt vid den 1/4 mil från Örnavik belägna större platsen Norje, och då bör poststationen i Örnavik förflyttas till Norje och hållas öppen hela året, emedan denna plats ligger i kärrepostlinjen Karlshamn-Sölvesborg och förut varit försedd med poststation".

Till föreståndare för poststationen i Örnavik vid starten den 1 april 1884 hade Pehr Pehrsson utsetts. Han begärde redan en vecka efter starten att bli entledigad och Holm kunde inte finna någon lämplig person att överta befattningen. Den 9 juni 1884 påminde Holm poststyrelsen om att poststationen borde förflyttas till Norje, där det dock fortfarande inte fanns någon ångbåtsbrygga. Han slutade sitt brev med förslaget "att nämnde poststation i Örnavik såsom varande alldeles obehörlig måtte indragas vid denna månads utgång".

Det blev inte bifall på den framställningen, men Pehr Pehrssons ansökan om att bli befriad från uppdraget beviljades för tillämpning officiellt från den 1 oktober. Häradsstjänaren Olof Svensson, som hade varit föreståndare för poststationen i Norje under dess korta existensperiod 1874-1875, förordnades att förestå Örnaviks poststation till seglationsperiodens slut. Vid dess början nästa år hängde inte bara Örnaviks poststation utan även de andra små poststationerna på en skör tråd, som man säger. Holm anmälde till poststyrelsen den 6 februari 1885 att "någon brygga icke blivit anlagd vid Norje för ångbåten Viktoria, och troligtvis kommer numera ingen sådan att anläggas där, sedan järnvägsanläggning direkt mellan Karlshamn och Sölvesborg är beslutad".

Det är inte troligt att Örnaviks poststation var i verksamhet under 1885 och jag har inte lyckats spåra något dokument som visar på avlöning till Olof Svensson för detta år. Man kan utan att fästa alltför stort avseende vid ortstämpelkatalogernas uppgift om den 31 oktober 1884 som sista dagen säga att poststationen i Örnavik upphörde att existera vid seglationstidens slut 1884.

Hörviken (Mjällby socken)

Med namnet Hörviken inrättades en förenad post- och järnvägsstation den 14 februari 1922, då grenbanan från Mellersta Blekinge Järnväg togs i bruk för allmän trafik. Carl August Nilsson blev ansvarig för både järnväg och post. När han flyttade till Hällevik den 1 november 1930, tog Axel Theodor Säll över och blev kvar i drygt 20 år. Efter honom svarade följande ordinarie och vikarierande järnvägsföreståndare för posten: H G A Book och S E Hellgren (1951) samt Folke Leonard Högman (1951-1954). När den sistnämnde slutade på sommaren 1954 uppehölls befattningen på vakans av Ingvar Clemedtsson till skilsmässan från järnvägen den 1 oktober 1956. Ella Gurli Adelfjärd, som varit poststationsföreståndare i Gladsax under drygt sex år, fick nu ta över ansvaret. Efter framställning av telekommisarien i Kristianstad fick hon också fullgöra vissa telegöromål. Vid ett rånöverfall den 27 februari 1971 visade fru Adelfjärd rådigt uppträdande, för vilket hon fick en belöning av postverket. I maj 1973 flyttades postlokalen till renoverade utrymmen i den gamla lanthandeln vid hamnplanen. Den 1 april 1974 höjdes poststationen till postexpedition och döptes samtidigt om till Sölvesborg 4. Med ny terminologi kallas posten i Hörviken för postkontor

Hanö

I ett brev den 2 december 1889 till poststyrelsen framförde några representanter för befolkningen på Hanö vissa synpunkter på postförhållandena. För brevväxling och tidningsprenumerationer var de hänvisade till poststationen i Mjällby. De skrev bland annat:

"Men som detta är och har varit nu i många år för oss högst betungande, enär det postbudet som förmedlar posten mellan Mjällby och Hörvik tager i betalning för varje ex brev och tidning 5 öre, lämna brev 10 a 12 öre, penningremisser 25 öre osv allt nog efter eget behag så vida man vill bestå försändelsen, är denna utgift för år räknat

och för en fattig fiskeribefolkning högst betydlig samt nära nog omöjliggör all tidningsprenumeration. Vi ville härmed vördsamt anhålla och fråga om inte postbudet som nu ombesörjer denna post kunde bliva tilldelad ett honorarium av t ex 100 kr per år utav postverket och vi på så sätt kunde bliva befriade ifrån vår brevsfatt. För postverket vore detta en småsak, men för oss en stor lättnad".

Postutväxlingen gick till så, att när Hanö-fiskarna landade sina fångster i Hörvik, uppsökte de det privata postbudet och löste ut resp lämnade in post som han förmedlade med poststationen i Mjällby. Önskemålen om att denna postföring skulle utföras av en av postverket anställd brev-bärare blev föremål för kommentarer av postmästare Axel Wennerlund i Sölvesborg i ett brev till poststyrelsen den 16 december 1889. Han redovisade att det fanns fem gående postbud från Mjällby till olika områden, därav ett till Hörvik och uppgav följande för det aktuella fallet:

"Folkmängden å Hanö fiskläge utgör 273 och å Hörviks fiskläge 579 personer. Enligt uppgift från poststationen i Mjällby utgå med postbud till Hörvik och Hanö 30-35 brev i veckan; sommartiden då fiskarna mestadels befinna sig å utrikes ort, är brevens antal betydligt större".

Utan att förorda avtalsanställning ansåg Wennerlund att det skulle vara billigast för postverket att träffa avtal med handlanden Nils Josephson eller kustsergeanten och postsparmärkesförsäljaren J A Nilsson om årlig ersättning för postens befordran till och från Mjällby via Hosaby. Poststyrelsen fann vid föredragningen den 28 december 1889 inte skäl att lämna bifall till framställningen.

Så småningom blev det ändå postföring i postverkets regi och från den 14 februari 1922 till och med en poststation i Hörviken. Till och med ute på Hanö fick man en fast punkt för postärenden genom att ett postombud anställdes med ersättning från postverket från den 7 februari 1966. I dess datumstämpel fanns gravyren SÖLVESBORG POSTOMB 2. Under en del av mina 15 tjänsteår vid postdirektionen i Malmö hade jag postdirektörens uppdrag att sammanställa en årlig filmjournal på ca 30 minuter som rapsodiskt speglade utveckling och händelser inom distriktet som då i stort sett omfattade Skåne, Blekinge, Halland och Kronobergs län. På sommaren 1966 följde jag en dag med postinspektör Wilhelm Blyth och postmästare Ragnvald Edebrand på en färd till Hanö, som jag därigenom kunde dokumentera på filmremsan. Det var ett angenämt avbrott från det slitsamma arbetet vid postdirektionen.

Postombudet på Hanö blev den 1 november 1973 utbytt mot ett postställe. Stina Johansson fick förtroendet att sköta det. En ny datumstämpel graverades enligt då gällande bestämmelser med dubbelnamnen SÖLVESBORG-HANÖ. Eftersom postkontoret i Sölvesborg fem månader senare fick tillläggssiffran 1 och stämpeln bara användes så kort tid, har avtryck på brev och frimärken av denna blivit eftertraktade och dyra filateliobjekt.

Postkontoret på Hanö (benämningen postställe ersattes vid 1986 års ingång med postkontor i hela landet) finns ännu när detta skrivs i april 1992. Planer har emellertid diskuterats om möjligheten att öppna ett motsvarande postkontor i Nogersund och låta båda postkontoren skötas av samma person på sätt som man t ex genomfört i Listerby/Johannis-hus. Nogersundsborna betjänas ännu med lantbrevbärning, när detta skrivs i maj 1992.

Hällevik (Mjällby socken)

När järnvägen Sölvesborg-Hörviken öppnades för allmän trafik, inrättades den 15 maj 1917 en förenad post- och järnvägsstation i Hällevik med Emil Persson som föreståndare. Han hade svarat för poststationen i Nosaby under tio år. Efter hans död i april 1930 var befattningen vakant och den 1 november tillsattes formellt Carl August Nilsson. Han avled i december 1935. Därefter svarade följande järnvägsmän för posten i Hällevik till skilsmässan mellan de båda trafikföretagen den 1 oktober 1956: Olof Persson (1936-1939), Otto Hjalmar Holm (1939-1948), Gustav Magni Virderot (1948-1951), Edvin Waldemar Wallnäs (1951-1955) och G H Kjerstensson (1955-1956).

Sonja Svensson, som hade varit postbiträde vid den förenade poststationen, blev nu föreståndare för "lantpoststationen". Ingrid Barbro Irene Wildt-Persson vikarierade för henne den sista tiden innan Sonja fick pension med 1972 års ingång. I maj 1973 flyttades poststationen

till ändamålsenliga och renoverade lokaler i f d järnvägsstationen och höjdes till postexpedition den 1 april 1974, samtidigt som dess namn ändrades till Sölvesborg 3. Med ny terminologi är benämningen postkontor sedan 1977.

Över Hällevik expedierades posten till postombudet i **Nogersund** som fanns under tiden 1 november 1945 - 30 september 1957. De som ansvarade för den lokala postservicen svarade också för postföringen mellan Hällevik och Nogersund. De var Ida Karolina Södergren (1945-1956) och Emma Teresia Nordqvist (1956-1957).

Sölveby (Sölvesborgs landsförsamling)

Närmare 40 namnteckningar av invånare i Sölve finns på en petition i juli 1915 med önskan om en poststation i Sölve. Postmästare Hugo Landergren uppgav under remissbehandlingen att järnvägsstationen var för liten för att inrymma en lokal för poststationen och dessutom kunde stationsföreståndaren, som också var banvakt, inte åta sig postarbete. Postmästaren föreslog i stället att poststationen skulle inrymmas i handelsboden nära stationshuset, där telefonväxelstationen också fanns. Efter postdirektionens redovisning beslöt poststyrelsen om denna lösning och att poststationen skulle heta Sölveby. Det fanns risk för sorteringsförväxling av post till den värmländska poststationen med namnet Sölje.

Poststationen öppnades med januari månads ingång 1918 och till föreståndare antogs byggnadssnickaren Olof Larsson med 240 kr i årsarvode. Detta belopp inkluderade transporter till och från järnvägsstationen. Dyrtilstillägg tillkom med 25% vilket i takt med svårare år höjdes till 50% 1919 och 75% 1920. Då hade poststationens rörelse motiveerat höjning i klass och bottenlönen var 360 kr per år från 1919. Det inkluderade inte längre ersättning för transporter. Den 1 maj 1920 övertog telefonstationsföreståndaren Ebba Hildegard Mårtensson befattningen som poststationsföreståndare. Hon dog i december 1941 och butiksföreståndare Jenny Paulina Kristina Berndtsson blev nu postansvarig.

Det gick inte så bra för henne och när hon slutade 1947, hölls befattningen vakant tills det var möjligt att förena post och järnväg den 1 juli 1948. Platsvakten Nanny Emelia Svensson fick nu ansvaret för posten till poststationens indragning med september månads utgång 1956. I stället inrättades ett postombud med gravvren SÖLVESBORG POB 2 i datumstämpeln. För detta svarade handlanden Ernst Sture Pehrsson, som fick uppleva dess avveckling den 15 juni 1962. Hushållen betjänades därefter med lantbrevbäring.

Sandbäck (Gammalstorps socken)

Bland de förenade post- och järnvägsstationer som öppnades när Mellersta Blekinges järnväg togs i bruk för allmän trafik den 22 december 1886, låg en i Sandbäck. Denna plats blev samtidigt knutpunkt för banan till Holje, vilken senare blev byggd vidare och utsträckt till Olofström vid järnvägen Älmhult-Sölvesborg.

Stationsinspektör Johan August Jönson blev ansvarig för posten i Sandbäck och blev platsen trogen till och med mars 1924, då han vid 63 års ålder avlöstes av Agnar Gunnar Anselm Elmborg. Denne flyttade till Gullberna den 1 september 1931 och därefter ansvarade följande järnvägsmän för posten i Sandbäck:

Olof Edvin Lowén (1931-1937), H Fors (1937-1938), Walde-
mar Kroon (1938-1951), Karl Oskar Polstam (1951-1955),
Hilding Bernhard Fors (1956-1963), Folke Leonard Högman
(1964-1972) och Sven Henriksson (1972). Som järnvägsstation upphörde den i Sandbäck att fungera den 28 maj 1972, men den var bemannad till postens omorganisation kunde genomföras.

Denna innebar att poststationen ersattes den 1 oktober 1972 med lantbrevbäring från Sölvesborg. I samband därmed avgick lantbrevbärare Lennart Persson, som under 25 år betjänat bygdens kunder på en linje från Sandbäck. På den omorganiserade lantbrevbäringen med utgång från Sölvesborg antogs Elsa Sonesson i Pukavik. Postmästare Folke Johansson i Karlshamn avtackade Lennart Persson på hans sista dag som lantbrevbärare.

Kylinge (Gammalstorps socken)

Från Sandbäck byggdes samtidigt med huvudbanan en grenbana till Holje. De från starten öppnade poststationerna Gränum Jämshög och Holje berörs i häftet "Om posten i Olofströms kommun. Före stationen i Gränum passerade tåget Kylinge, men det skulle dröja till den 1 oktober 1932 innan en poststation öppnades där. En sådan hade varit på tal hela 45 år tidigare. Trafikchefen för östra Blekinge järnvägar Per Svanbeck uppgav i ett brev till postinspektören i södra järnvägspostdistriktet den 24 december 1887, att

"från min sida intet hinder möter, att poststation inrättas därstädes och anser jag banvakten på platsen C Frick lämplig att förestå poststationen ävensom att den expeditionslokal som finnes. därtill är passande; varjämte jag får meddela, att samtliga ordinarie tåg å linjen Sandbäck-Holje må, utan hinder för den övriga trafiken, göra ett kort uppehåll vid hållplatsen för postens utväxling".

Orsaken till detta uttalande var en framställning från bland andra handlanden P Holmberg om en poststation. Postinspektör Hugo Winroth avstyrkte emellertid och poststyrelsen ansåg den 13 april 1888 att framställningen inte borde föranleda till avseende. I stort sett samma petitionärer kom igen med en ny framställning i november 1891. Nu svarade trafikchefen emellertid att järnvägen inte hade tillfälle att anordna poststation vid Kylinge. Poststyrelsens beslut den 5 januari 1892 blev detsamma som knappt fyra år tidigare.

I ett brev den 7 mars 1910 gjorde ett stort antal personer i trakten av Kylinge framställning om en poststation i Kylinge. Då svaret dröjde skickades en påminnelse i augusti 1911. Postdirektör Olof Thormark ansåg i sitt svar till poststyrelsen den 27 oktober 1911 "poststationen mindre behövlig på grund av det korta avståndet till Sandbäck". Han hemställde om lantbrevbäring med tre turer i veckan på en tio km lång ringlinje Sandbäck-Målen-Kylinge-Högtofta-Torsabjörke-Bjäraryds skola-Örelycke-Sandbäck. Detta accepterades poststyrelsen och ett kontrakt tecknades med skomakaren Bernt Viktor Bengtsson i Bjäraryd om att svara för lantbrevbäringen med ett årsarvode av 234 kronor.

Efter hand förändrad levde lantbrevbäringslinjen kvar men en poststation kom ändå till stånd den 1 oktober 1932 (diarienummer I b 1932:1386). Den blev relativt kortlivad och drogs in med 1950 års utgång. Följande järnvägsanställda ansvarade för dess skötsel: Hagbert Ny (1932-1934), Alma Svensson (1934-1938), Anna-Greta Johansson (1939-1943) och Wera Dagny Gustafsson (1943-1950).

Böcker om svensk posthistoria

1. Posthistoria från Ljungby kommun (1980)	144 sidor
2. Kommunikation gränsbygd (1981)	176
3. Kommunikation i Västbo (1982)	192
4. Kommunikation i Allbo (1983)	224
6. Kommunikation i Kinnevald (1985)	112
8. Kongaposten (1987)	176
9. Berättelser från glesbygd (1988)	160
10. Mitt i Småland (1989)	96
11. På post i Mo härad (1989)	112
12. Posten i Njudung (1989)	176
13. Humlegubbar (1989)	176
14. Tunalänspost	40
15. På post i Nora Småland (1990)	160

Samtliga böcker utom nr 1 och nr 14 levereras inbundna i styva pärmar.

Boken H U M L E G U B B A R (utgiven i december 1989) innehåller 51 berättelser om händelser i posten som avviker från det normala. Varje svenskt län är representerat med minst en berättelse. Pris 70 kr inkl moms, emballage och porto. Boken beställs från Förlaget på post, Box 222, 351 05 VÄXJÖ och skickas därifrån med ett inbetalningskort för betalning.